

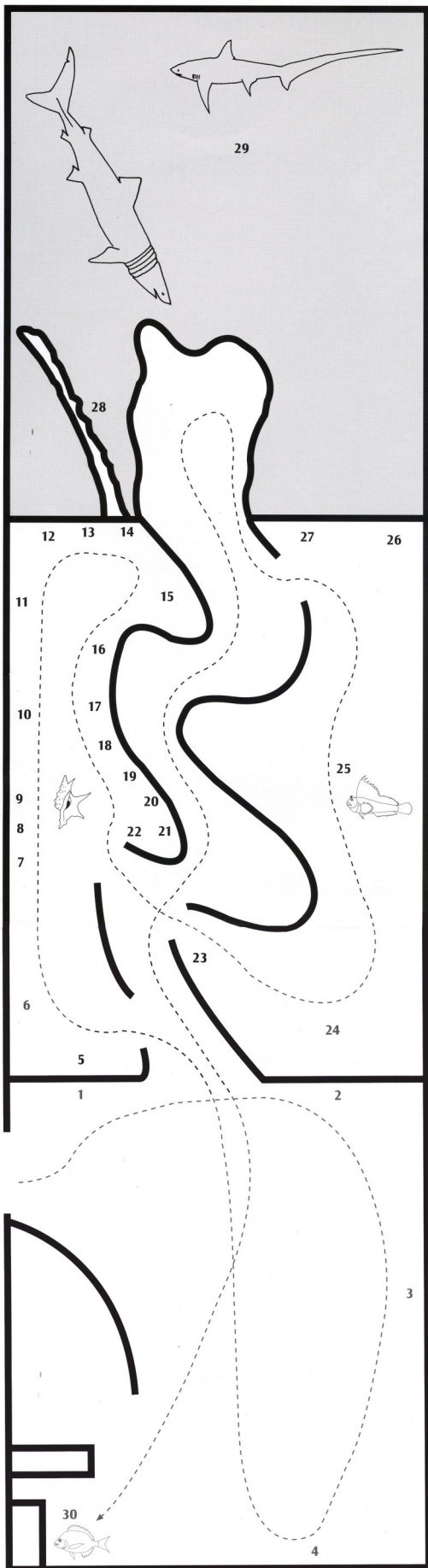
NARODNI MUZEJ - ZADAR
Prirodoslovni odjel
B. B. 1924

život u moru

izložba

NMZ
Narodni muzej Zadar
Prirodoslovni odjel

Zadar, 2003.

1 fizikalno - kemijska svojstva mora	16 mahovnjaci
2 gibanje mora	17 slapčari
3 podjela morskog dna i vode	18 trpovi
4 biljni svijet	19 ježinci
5 spužve	20 zvjezdače
6 žarnjaci	21 zrnjače
7 vrpčari	22 plaštenjaci
8 mnogoljušturaši	23 kružnoustice
9 koponošci	24 hrskavičnjače
10 puževi	25 koštunjače
11 školjkaši	26 kornjače
12 glavonošci	27 dupini
13 mnogočetinaši	28 životna zajednica čvrstog morskog dna
14 štrcaljci	29 životne zajednice pomičnih morskih dna
15 rakovi	30 akvarij

ŽIVOT U MORU

Mora prekrivaju više od 70% površine Zemlje, a u njima se nalazi 98% slobodne vode. Procjenjuje se da su prvotni oceani nastali pred 3,8 milijardi godina, a vrlo brzo u njima se počeo razvijati život.

Jadransko more je ogrananak Sredozemnog mora. Utišnut između Apeninskog poluotoka i hrvatske obale, ovaj mali dio svjetskih mora krije velike tajne. Jer, iako djeluje mirno i slabo nastanjeno kad se gleda izvana, pod njegovim valovima buja čudesni život.

A koliko poznajemo taj život? Možemo li reći koliko je biljnih i životinjskih vrsta prisutno u Jadranu, gdje se one razmnožavaju, hrane, prezimljuju? Samo za neke. I to malobrojne. U moru žive alge i cvjetnice koje stvaraju hranu i kisik koji iskorištavaju drugi organizmi. Njima je za razvoj potrebno svjetlo te im je život omogućen jedino na dubinama dokle ono prodire. Brojne su spužve, koralji, mekušci, rakovi i ribe čija raznovrsnost oblika i životnih strategija začuduje laike, ali i znanstvenike.

Čovjek je od pradavnih vremena živio od mora i s njim. Najstariji dokazi o tome su gomile odbačenih školjaka na humcima otpada starih oko 40.000 godina. Danas se moru divimo, iskorištavamo ga (ponekad i prevište), pokazujemo ga gostima, a zaboravljamo da je ono dom bezbrojnim bićima različitih vrsta.

Za razliku od kopna gdje je životni prostor ograničen na život vezan uz tlo (na njegovim različitim dubinama) te manjim dijelom za niže slojeve atmosfere, životni prostor u moru je trodimenzionalan i obuhvaća različite tipove morskog dna i čitav stupac vode koja se nad njim izdiže. To je jedan od razloga zašto u moru postoje tako raznovrsni oblici života. Tako se na primjer ribe lako kreću u svim smjerovima, dok pite troše veliki dio energije samo na održavanje u zraku. Procjenjuje se da morski organizmi imaju 250 puta veći životni prostor nego stanovnici kopna. Iako su mora veliki životni prostor, najveći dio života u moru se odvija blizu površine, u gornjih 200 m dokle dopire svjetlost. Najgušća naseljenost je u blizini kopna – na ili iznad kontinentalnog praga. Poznajući površinu koju more zauzima na Zemlji i različitost tipova morskog dna te njegove dubine, dolazi se do spoznaje o raznovrsnosti uvjeta koji u njemu vladaju. Različitosti tih uvjeta prilagodili su se mnogobrojni organizmi. Dok su neki kao životnu strategiju odabrali sedentarni način života te se veći dio vremena zadržavaju samo na jednom mjestu, drugi ga stalno mijenjaju. Te promjene mogu biti tijekom cijelog života ili organizmi kad su mladi žive na jedan način, a kad spolno sazriju na drugi. Kako bi lakše objasnili i na neki način sistematizirali spoznaje o uvjetima života na morskome dnu, napravili smo opću raspodjelu životnih zajednica mora. Prije svega razlikujemo životne zajednice morskog dna (s obzirom na tip podloge i dubine) i životne zajednice slobodne vode (s obzirom na dubinu).

Ovom izložbom želimo Vam pokazati barem dio te raznolikosti u Jadranskom moru. Podsjetiti Vas na ono što ste vidjeli i znali, ali i na nedostupne organizme koje skrivaju morske dubine. Iznad svega, želja nam je potaknuti Vas, da na more ne gledate samo kao na prekrasno pletvenilo, već kao na stanište čudesnih bića nama prečesto potpuno stranih.

Snježana Vujčić-Karlo

Autor izložbe: Snježana Vujčić-Karlo

Koncept izložbe: Snježana Vujčić-Karlo

Stručni suradnici: Boris Antolčić, Ivana Grubelić, Natali Konatić, Neven Lete, Tonči Rada, Ante Žuljević

Tekst: Snježana Vujčić-Karlo

Likovno oblikovanje: Natali Konatić, Snježana Vujčić-Karlo, Vladimir Božić

Tehnički postav:

Sijena: Zlatko Godić, Vladimir Božić, Ivica Mikić
Sistematski dio: Vladimir Božić, Ivica Mikić, Natali Konatić, Snježana Vujčić-Karlo
Postav živih organizama: Vladimir Božić, Natali Konatić, Snježana Vujčić-Karlo, Tajana Morović

Rasvjeta: Ivo Nižić

Shematski prikazi i crteži: Natali Konatić, Snježana Vujčić-Karlo

Fotografije: Zoran Bačić (Split), Tonči Dučić (Stari Grad), Boris Antolčić & Ante Žuljević (Institut za oceanografiju i ribarstvo – Laboratorij za bentos, Split), Danijel Frka (Kraljevica) & Toni Kačić-Bartulović (Split) / Podvodno istraživački klub "Mornar", Split /

Prikupljanje biološkog materijala: Bruno Kljajlo, Petar Kružić, Neven Lete, Tonči Najev, Ivan Radić, Tonči Rada, Rino Stanić, Petronije Tasić, Snježana Vujčić-Karlo

Grafički uredili: Dean Berlan i Snježana Vujčić-Karlo

Izdavač: Narodni muzej Zadar

Za izdavača: Hrvoje Perica

Zahvaljujemo na pomoći i suradnji:

Priručnik: Zlatko Godić, Fakultet – Zoologijski zavod, Katedra za biologiju oceanografiju, Zagreb
Podvodno istraživački klub "Mornar", Split
Institut za oceanografiju i ribarstvo – Laboratorij za bentos, Split
Hrvatskom prirodoslovnom muzeju, Zagreb
Simi Bekaliću, Ivanu Bronzoviću, Goranu Čuku, Anli Ivuliću, Zdenku Kovačiću, Ivančici Krulic, Gordanu Lukaću, Zlatku Marasoviću, Zorici Medić, Denisu Miletiću, Danijeli Peroš.

Tisak: DALMACIJA PAPIR, Split

Naklada: 300 kom

Život u moru izložba

III Z
Narodni muzej Zadar
Prirodoslovni odjel

Zadar, 2003.